

1974

Monografier

- 7401 **Att vilja gå vidare.** – Stockholm : Tiden, 1974. – 272 s. – (Tidens samhällsstudier)
Ny utg. 1986
Ingående bidrag: cf. 6009, 6807, 6810, 6825, 6906, 6929, 6931, 7015, 7022, 7024, 7036, 7107, 7128, 7203, 7204, 7207, 7223, 7228, 7235, 7239, 7240, 7304, 7313, 7321, 7322, 7325, 7337, 7403
Ämnesord se respektive bidrag
- 7402 **Brief vom 29. April 1974.** // Briefe und Gespräche : 1972 bis 1975 / Willy Brandt, Bruno Kreisky, Olof Palme. – Frankfurt ; Köln : Europäische Verlagsanstalt, 1975. – (Demokratischer Sozialismus in Theorie und Praxis). – S. 90–103
Ytterligare publ. förekommer
cf. 7501, 8301
Äo: Demokrati; Demokratisk socialism; Europa; Ideologi; Ideologier; Industrisamhället; Kapitalism; Kommunism; Socialdemokrati
- 7403 **Vad vi kan göra för varandra.** // Att vilja gå vidare / Olof Palme. – Stockholm : Tiden, 1974. – S. 9–18
Även publ.: El valor de la solidaridad. // Profesión de democracia : discursos políticos de Olof Palme / selección y traducción: Francisco J. Uriz. [Stockholm : Utrikesdepartementet], 1975. S. 5–17
Ytterligare publ. förekommer
cf. 7401, 7503, 8702
Äo: Ideologi; Industrisamhället; Livskvalitet; Solidaritet; Välfärdssamhället

- 7404 **Wir blicken nach Süden** : ein lebensstüchtiges Deutschland ist wichtig für die Zukunft Europas. // 25 Jahre Bundesrepublik Deutschland : Wandel und Bewährung einer Demokratie / hrsg. von Pitt Severin und Hartmut Jetter. – Wien ; München ; Zürich : Molden, 1974. – S. 189–191
 Äo: Förbundsrepublikerna Tyskland; Sverige och Tyskland

Tal

- 7405 **Allmänpolitisk debatt**. // Riksdagens protokoll. – 1974:14, s. 4–5, 45–61, 67–69, 72–74
 Även publ.: Östen Undén. // En levande vilja / Olof Palme ; [red.: Sven Ove Hansson]. 1987. S. 279. [Utdrag]
 cf. 8701
 Äo: Arbetslivets förnyelse; Ekonomi; Energikrisen; Ideologi, moderaterna; Konservatism; Marknadsekonomi; Oppositionspolitik, moderaterna; Sysselsättningspolitik; Undén, Östen
- 7406 **Allmänpolitisk debatt ; En energispar kampanj**. // Riksdagens protokoll. – 1974:114, s. 4–16, 56–58, 63–65, 68–70
 Äo: Arbetsmiljö; Ekonomi; Energipolitik; Energisparande; Skattepolitik
- 7407 **Anförande av Olof Palme**. // Unga örnars riksförbund. Kongress (1974 : Skellefteå), Protokoll. – 1974. – S. 118–124
 Äo: Barn; Demokratisk socialism; Familjepolitik; Folkrörelser; Ideologier; Industrisamhället; Jändel, Ragnar; Kapitalism; Kommunism; Livskvalitet; Offentliga sektorn
- 7408 **Anförande av statsministern**. // Svenska pappersindustriarbetareförbundet. Kongress (14 : 1974 : Stockholm), Protokoll. – 1974. – S. 337–349
 Äo: EG; Ekonomi; Inflation; Näringspolitik; Skogsindustrin; Sysselsättningspolitik
- 7409 **Anförande av statsministern i Sandviken och Gävle den 1 maj (utdrag)**. // Utrikesfrågor 1974. – Stockholm, 1975. – (Aktstycken utgivna av Utrikesdepartementet ; N.S., 1:C:24). – S. 191–192
 Äo: Portugal

- 7410 **Därför måste vi bryta den isolering som präglar debatten om "alkohol-problemet"** : [sammandrag av anförande vid riksdagens socialdemokratiska nykterhetsgrupps 50-årsjubileum den 26 februari 1974]. // *Verdandisten*. – 1974:3/4, s. 10–12
Äo: Alkoholpolitik; Nykterhetsrörelsen
- 7411 **Den ekonomiska politiken**. // Riksdagens protokoll. – 1974:97, s. 115–120, 125–126, 128–130
Äo: Ekonomisk politik; Hagaöverläggningarna; Inflation; Pensionsålder
- 7412 **Finansdebatt**. // Riksdagens protokoll. – 1974:39, s. 136–139, 141–142, 143–144
Äo: Demokrati; Ekonomisk politik; Energikrisen; Oppositionspolitik, moderaterna
- 7413 **[Generaldebatt om nordiskt samarbete]**. // Nordiska rådet. Session (22, 1:a samlingen : 1974 : Stockholm), Protokoll. – 1974. – S. 112–115
Äo: EG; Energipolitik; Globala utvecklingsproblem; Industrisamhället; Nordiskt samarbete
- 7414 **Läget i Mellersta Östern**. // Riksdagens protokoll. – 1974:127, s. 121–124, 165–171, 181–182, 187–188
Äo: Arafat, Yassir; Israel; Mellanöstern; Palestinafrågan; PLO; Terrorism
- 7415 **Ny regeringsform och ny riksdagsordning**. // Riksdagens protokoll. – 1974:30, s. 115–121, 121–122, 122
Äo: Demokrati; Grundlagar; Mänskliga rättigheter; Regeringsformen 1974; Riksdagsordningen
- 7416 **Planering under människornas kontroll** : [ur anförande vid TCO:s konferens På tröskeln till år 2000 i Stockholm den 21 september 1974]. // *Broderskap*. – 46(1974):19/20, s. 14–17
Äo: Ekonomisk tillväxt; Framtidsstudier; Förnuftstro; Globala utvecklingsproblem; Internationell solidaritet; Klyftan mellan rika och fattiga länder; Livskvalitet; Teknik och samhälle
- 7417 **Regeringens befogenhet att bortskänka staten tillhöriga kulturföremål**. // Riksdagens protokoll. – 1974:83, s. 5, 6, 7, 8, 8–9
Äo: Polska rullen; Statsministerns befogenheter; Sverige och Polen

- 7418 **Socialdemokratin kan forma framtiden** : [ur tal vid SAP:s junikonferens Vår politik i Stockholm den 7 juni 1974]. // Aktuellt i politiken (s). – 1974:11, s. 15–18
Äo: Demokrati; Demokratisk socialism; Ideologi; Ideologier; Industrisamhället; Kapitalism; Kommunism; Socialdemokrati; Västeuropa
- 7419 **Speech by Prime Minister Olof Palme to the Canadian Club, Vancouver, British Columbia, October 21, 1974.** // The Swedish press = Nya svenska pressen. – 40(1974):12, s. 1, 4.
Äo: Framtidsstudier; Globala utvecklingsproblem; Inflation; Internationellt samarbete; Klyftan mellan rika och fattiga länder; Sverige och Kanada
- 7420 **Statsminister Olof Palme.** // Handelstjänstemannaförbundet. Kongress (19 : 1974 : Stockholm), Protokoll. – S. 20–30
Äo: Arbetslivets förnyelse; Ekonomisk politik; Hagaöverläggningarna; Inflation; Jämställdhet; Kvinnor på arbetsmarknaden; Sysselsättningspolitik
- 7421 **Statsminister Olof Palmes tal vid invigningen av Investeringsprogram 70 den 6 juni 1974.** // Vårt NJA. – 25(1974):3, s. 11, 14
Äo: Norrbotten; Norrbottens järnverk; Näringspolitik; Regionalpolitik; Stålverk 80
- 7422 **Statsminister Palmes anförande i Alger den 12 november (utdrag)** : [vid officiell middag given av Algeriets president Houari Boumediene]. // Utrikesfrågor 1974. – Stockholm, 1975. – (Aktstycken utgivna av Utrikesdepartementet ; N.S., 1:C:24). – S. 87–88
Äo: Algeriet; Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen; Förenta nationerna; Internationellt samarbete
- 7423 **Statsminister Palmes anförande i Kiruna den 16 augusti vid Nordkalottkonferensen (utdrag).** // Utrikesfrågor 1974. – Stockholm, 1975. – (Aktstycken utgivna av Utrikesdepartementet ; N.S., 1:C:24). – S. 57–61
Äo: Nordiskt samarbete; Nordkalotten; Regionalpolitik
- 7424 **Statsminister Palmes anförande i Malmö den 14 september** : [vid Skånes socialdemokratiska partidistrikts Chilemöte]. // Utrikesfrågor 1974. – Stockholm, 1975. – (Aktstycken utgivna av Utrikesdepartementet ; N.S., 1:C:24). – S. 66–70

Även publ.: Un triste aniversario. // Profesión de democracia : discursos políticos de Olof Palme / selección y traducción: Francisco J. Uriz. [Stockholm : Utrikesdepartementet], 1975. S. 109–115. – Un triste aniversario / traducción: Francisco Uriz. // Suecia y América Latina : antología de documentos políticos / selección y coordinación: José Goñi. Buenos Aires ; Stockholm, 1987. S. 144–147

Ytterligare publ. förekommer

cf. 7503, 8702, 8703

Äo: Allende, Salvador; Chile; Diktatur; Internationell solidaritet; Politiskt förtryck

- 7425 **Statsminister Palmes anförande i Stockholm den 10 november :** [vid upptaktsmöte för ekumeniska u-veckan i Filadelfiakyrkan]. // Utrikesfrågor 1974. – Stockholm, 1975. – (Aktstycken utgivna av Utrikesdepartementet ; N.S., 1:C:24). – S. 82–87

Äo: Algeriet; Grekland; Politiskt förtryck; Portugal; Världssvält

- 7426 **Statsminister Palmes anförande i Ylöjärvi, Finland den 3 augusti (utdrag) :** [vid gammaldags arbetarefest]. // Utrikesfrågor 1974. – Stockholm, 1975. – (Aktstycken utgivna av Utrikesdepartementet ; N.S., 1:C:24). – S. 42–45

Äo: Demokratisk socialism; Kapitalism; Kommunism; Socialdemokrati; Västeuropa

- 7427 **Statsminister Palmes tal vid den svenska regeringens middag för premiärminister Pham Van Dong den 8 april (utdrag).** // Utrikesfrågor 1974. – Stockholm, 1975. – (Aktstycken utgivna av Utrikesdepartementet ; N.S., 1:C:24). – S. 175–177

Äo: Sverige och Vietnam; Vietnam

- 7428 **Statsministern talar :** [sammandrag]. // Sveriges kristna socialdemokraters förbund. Kongress (1974 : Piteå), Protokoll. – 1975. – S. 8–12

Även publ.: Supermakternas dominans kan bli en fara för de små nationerna. // Broderskap. 46(1974):12/13, s. 10–11. [Utdrag]

Samt i helhet: Statsminister Palmes anförande i Piteå den 4 augusti. // Utrikesfrågor 1974. S. 45–57. – World peace, super powers and national independence. Stockholm : Socialdemokraterna, 1974. 35 s. – La paz mundial, las superpotencias y la soberanía nacional. // Profesión de democracia : discursos políticos de Olof Palme / selección y traducción: Francisco J. Uriz. [Stockholm : Utrikesdepartementet], 1975. S. 87–108

Ytterligare publ. förekommer

cf. 7503, 8702

Äo: Avspänningspolitik; Dödsstraff; Fred; Förenta nationerna; Kapp-
rustning; Kärnvapen; Ny ekonomisk världsordning; Politiskt förtryck;
Småstater; Supermakterna

- 7429 **Sänkning av den allmänna pensionsåldern.** // Riksdagens proto-
koll. – 1974:134, s. 76–79, 85–87, 89–91, 91–92

Äo: Ekonomi; Hagaöverläggningarna; Oppositionspolitik, moderater-
na; Parlamentariska läget; Pensionsålder; Skattepolitik

- 7430 **Tal av gäster.** // Svenska byggnadsarbetareförbundet. Kongress (7 :
1974 : Stockholm), Protokoll. – 1974. – S. 17–19

Äo: Facklig-politisk samverkan

- 7431 **Tal av gäster.** // Svenska målareförbundet. Kongress (21 : 1974 :
Stockholm), Protokoll. – 1974. – S. 12–23

Äo: Arbetarskydd; Arbetslagstiftning; Arbetsmiljö; Ekonomi; Fackfören-
ingsrörelsen; Facklig-politisk samverkan; Medbestämmande; Sysselsätt-
ningspolitik

- 7432 **Tal av statsminister Olof Palme.** // Svenska byggnadsarbetareför-
bundet. Kongress (7 : 1974 : Stockholm), Protokoll. – 1974. –
S. 298–313

Äo: Arbete; Arbetslivets förnyelse; Bostadspolitik; Byggarbetsmarkna-
den; Ekonomisk demokrati; Ekonomisk politik; Inflation; Partipro-
gram; Sysselsättningspolitik

- 7433 **Utrikes-, handels- och valutapolitisk debatt.** // Riksdagens proto-
koll. – 1974:43, s. 54–56, 58–60, 60–61

Äo: IB-affären; Journalistik; Neutralitetspolitik; Sverige och Finland;
Underrättelseverksamhet

- 7434 **Uttalande om statliga bidrag till Portugal.** // Riksdagens protokoll.
– 1974:142, s. 11–12, 12–13, 13–14

Äo: Portugal; Statsministerns befogenheter

Artiklar

- 7435 **Brandts verk består** : [kommentar till artikel av Alvar Alstergård]. // Vi. – 61(1974):20, s. 18
Äo: Avspänningspolitik; Brandt, Willy
- 7436 **Det är folkrörelserna som byggt landet.** // Aftonbladet. – 1974-08-25, Sektion 2, s. 2
Äo: Kooperation
- 7437 **En hälsning från statsministern.** // Kristianstads SSU 75 år / [Gudrun Larsson ...]. – [Kristianstad : Kristianstads SSU], 1974. – S. 5
Äo: Demokratisk socialism; Ideologi; Industrisamhället
- 7438 **Menneskelig socialisme er alternativet til stærke mænd med lette løsninger.** // Aktuelt. – 1974-03-16, Lördagsaktuelt, s. 2
Ingår i artikelserie
Äo: Arbetslivets förnyelse; Ekonomisk demokrati; Ideologi; Industrisamhället
- 7439 **Olof Palme svarar** : [svar på fråga från Staffan Beckman: Kan en antiimperialist vara socialdemokrat?]. // Femina. – 31(1974):39, s. 30–31
Äo: Imperialism; Terrorism; Våld
- 7440 **Pas de détente sans la libération totale de toutes les nations.** // Afrique-Asie. – 1974:48, Supplément, s. 29
Äo: Avspänningspolitik; Småstater; Tredje världen
- 7441 **”Principbeslut” urholkar förtroendet.** // Aftonbladet. – 1974-04-02, s. 2
Äo: Politiskt beslutsfattande
- 7442 **Redan började man ropa på de starka männen med de enkla svärdshuggen** : statsrådet och sommarboken. // Aftonbladet. – 1974-08-15, s. 4
Ingår i artikelserie
Äo: Kästner, Erich

- 7443 **La Suède** : introduction de M. Olof Palme. // La revue française. – 1974:270, s. 26–27
 Äo: Frihet; Globala utvecklingsproblem; Industrisamhället; Offentliga sektorn; Sysselsättningspolitik
- 7444 **Synpunkter på alkoholproblemen**. // Sydlänkar. – 20(1974):6/7, s. [1–2]
 Äo: Alkoholpolitik; Länkarna
- 7445 **Tummar inte på sanningen** – : [svar på artikel av Gustaf von Platen]. // Svenska dagbladet. – 1974-08-02, s. 3
 Äo: Sysselsättningspolitik
- 7446 **”Visst har det med politik att göra”** : [svar på Kalle Franzons dagbok]. // Solidaritet vår väg att möta framtiden. – 1974, s. 5
 Äo: Arbete; Välfärdssamhället

Intervjuer

- 7447 **Alltid högtidsstunder – Norrsundet 1956 var fint** : Olof Palme om första maj. // Arbetarbladet. – 1974-04-29, s. 11
 Äo: Första maj
- 7448 **En dag får USA:s president knäböja på torget i Hanoi**. // Frihet. – 58(1974):4, s. 9
 Äo: Pham Van Dong; Vietnam; Vietnamkriget
- 7449 **Den demokratiska socialismen – en nödvändighet** / Michel Jerne-wall, Leif Biureborgh. // Grafia. – 1974:11/12, s. 4–7
 Äo: Arbetsmarknadspolitik; Demokratisk socialism; Ideologier; Industrisamhället; Inflation; Multinationella företag; Pressfrågor
- 7450 **Dove va la Svezia?** / Vincenzo Lanza. // Avanti. – 1974-05-12, s. 5
 Äo: Europa; Neutralitetspolitik; Parlamentariska läget; Socialdemokrati; Svenska modellen; Vietnamkriget
- 7451 **”Die Einigung Europas – schwer vorstellbar”** / Basil P. Mathiopoulos. // Vorwärts. – 1974-11-21, s. 9
 Äo: Avspänningspolitik; EG; Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen; Neutralitetspolitik

- 7452 **”En Algérie le visage du peuple”** / Simon Malley. // *Afrique-Asie*. – 1974:71, s. 15–16
Äo: Algeriet; Apartheid; Befrielseörelser; Neutralitetspolitik; Ny ekonomisk världsordning; Palestinafrågan; Portugal; Vietnamkriget
- 7453 **Hur går det med socialismen, Palme?** / Peeter-Jaan Kask, Bertil Månsson. // *Arbetet*. – 1974-09-14, s. 12
Äo: Arbetslivets förnyelse; Ekonomi; Hagaöverläggningarna; Inflytande; Medbestämmande; Partiprogram
- 7454 **Hur ska vi skapa bättre trygghet Olof Palme?** // *Dagsbilden i Göteborg*. – 1974:[2, s. 4–5]
Äo: Arbetslagstiftning; Internationella förhållanden; Multinationella företag; Oppositionspolitik, moderaterna; Sysselsättningspolitik
- 7455 **Här lärde jag mig hur viktigt det är att stödja befrielseörelser** / Gudrun Ekeflo. // *Aftonbladet*. – 1974-11-08, s. 20
Äo: Algeriet; Befrielseörelser; Palme, Olof
- 7456 **Ja till blandekonomi och fortsatt frihandel** / Guy Ehrling, Håkan Larsson. // *Politisk tidskrift*. – 1974:6, s. 6–8
Äo: Ekonomisk demokrati; Inflytande; Kärnkraftsfrågan; Marknadsekonomi; Partiprogram
- 7457 **Jag har tappat rädslan i jobbet!** / Lars Pettersson. // *Se*. – 1974:9, s. 20–23, 40
Äo: Ledarskap; Makt; Norrmalmstorgsdramat 1973; Politiskt beslutsfattande
- 7458 **”Kommunismen och kapitalismen har kört fast – då är den demokratiska socialismen ett alternativ”** / Nordal Åkerman. // *Aftonbladet*. – 1974-04-10, s. 10–11
Äo: Arbetslivets förnyelse; Demokratisk socialism; Ideologi; Ideologier; Industrisamhället; Kapitalism; Kommunism; Partiprogram
- 7459 **Om 25 år : partiledare om Sverige år 2000 : Olof Palme: Förändrat klimat är största hotet** / Tom Selander. // *Svenska dagbladet*. – 1974-11-29, D. 3, s. 28
Palmes bidrag: **Förändrat klimat är största hotet**
Äo: Allmänpolitik; Biståndspolitik; Framtidsfrågor; Globala utvecklingsproblem; Klimatförändringar

- 7460 **Palme försöker sälja Viggen till Holland** / Åge Ramsby. // *Expres-*
sen. – 1974-09-12, s. 26
Äo: Vapenexport
- 7461 **Ren och skär taktik?** : nej, (s)profil i uppgörelsen med Helén (fp).
// *Socialdemokraten.* – 74:5
Ingår i *Aftonbladet* 1974-05-26, s. 3
Äo: Ekonomisk politik; Hagaöverläggningarna
- 7462 **Schweden erhält eine neue Verfassung** / Herbert Petersen. // *Basler*
Nachrichten. – 1974-03-02, s. 5
Även publ.: *Der Entspannungsprozeß läßt sich nicht rückgängig machen*
/ Herbert Petersen. // *Lübecker Nachrichten.* – 1974-03-10, s. [?]
Äo: Avspänningspolitik; Demokratisk socialism; Frihet; Industrisamhäl-
let; Nordiskt samarbete; Parlamentariska läget
- 7463 **Swedish PM's obsession – the people know best** : visitor here
discusses inflation, world resources / Ruth Link. // *The Gazette.* –
1974-10-17, s. 7
Äo: Ekonomisk tillväxt; Kärnkraftsfrågan; Sverige och Kanada
- 7464 **Vad tycker de själva är viktigt?** : [fråga ställd till programkommis-
sionens ledamöter]. // *Aktuellt i politiken* (s). – 1974:13, s. 8
Äo: Partiprogram
- 7465 **”Vi tar hellre ett nyval än en ekonomi i förfall”** / Sven Svensson.
// *Dagens nyheter.* – 1974-04-28, s. 6
Äo: Byråkrati; Ekonomisk politik; Inflation; Nyval; Partiprogram

1974

Ty någonstans måste man gripa tag i verkligheten för att söka förändra den. Vår politik handlar om konkreta och näralliggande frågor: sysselsättning, ökad välfärd genom en utbyggd offentlig sektor, demokrati på arbetsplatserna och i det ekonomiska livet. Det handlar om jämställdhet mellan människor, omsorg om de gamla och barnen, matpriser och "50-kort". Det är viktiga ting. Arbetet med dem speglar reformismens vardagslit.

Någon har uppmanat människorna att "mera tänka på vad du kan göra för dig själv". Vårt svar måste vara: tänk inte bara på vad du kan göra för dig själv, tänk också på vad vi människor kan göra för varandra.

Ur Vad vi kan göra för varandra.¹

Valrörelsen 1973 hade präglats av stor dramatik. Förutom själva valkampen, där opinionsundersökningarna pekade på en borgerlig seger, inträffade också andra mycket uppmärksammade händelser: ett gisslandrama i en bank vid Norrmalmstorg, kung Gustav VI Adolfs död. I Chile störtades den socialistiska regeringen vid en militärkupp. Valnatten pendlade siffrorna än hit än dit. Resultatet blev oavgjort mellan det socialistiska och det borgerliga blocket, båda fick 175 mandat var, och under kommande år fick vi den s.k. lotteririksdagen. Valdeltagandet var mycket högt, 90,7%. Störst förluster gjorde folkpartiet som förlorade 24 mandat, socialdemokraterna gick tillbaka med 7.

Händelseutvecklingen i Mellanöstern efter kriget mellan Israel och dess arabiska grannstater i oktober 1973, som ledde till kraftiga prishöjningar på olja och bensin, satte energifrågorna i centrum för den politiska debatten. Den 6 december 1973 hade regeringen presenterat sitt krispaket på energiområdet. I januari 1974 trädde beslut om ransonering av el och bensin i kraft. I riksdagens finansdebatt i mars konstaterade Olof Palme: "Energikrisen ställde industriländerna inför en plötslig, oväntad och svår-bemästrad situation. Prognoser och konjunkturbedömningar slogs sönder. Produktionsnedskärningar och prishöjningningar på oljeprodukter innebar en hårdhänt påminnelse om industriländernas sårbarhet och en rejäl och omedelbar belastning på deras ekonomi."² Det parlamentariska

¹ 7403

² 7412

läget ställde riksdagen inför svåra prov. Efter överläggningar om den ekonomiska politiken under våren på Haga med arbetsmarknadens parter och oppositionen kunde regeringen i slutet av maj presentera en överenskommelse med folket.³

Ett viktigt tema för Olof Palme var socialdemokratins möjligheter att verka som en tredje kraft mellan kommunism och kapitalism. Under våren 1974 inledde han diskussionen om ”den demokratiska socialismens nödvändighet”.⁴ I en intervju i *Aftonbladet* sade han: ”Jag tycker det nuvarande skedet är intressant – jag har aldrig känt mig så ideologiskt upplivad sedan 50-talet då vi arbetade med den offentliga sektorn och sådana ting – och av följande skäl: Det vi upplever just nu är en slags ideologisk kris, beroende på att de två stora systemen, kommunismen och kapitalismen, har kört fast i en ensidigt teknokratisk tillväxtfilosofi. [...] I det läget har den demokratiska socialismen en stor möjlighet att samla människorna kring sitt alternativ. Och detta för att för mig handlar den demokratiska socialismen inte främst om marknader, BNP, lönsamhet och andra viktiga ting, utan om människornas relationer till varandra, deras ensamhet och behov av gemenskap och om deras sociala villkor. På sitt väldigt trevande sätt är det om dessa relationer som debatten i hela Europa handlar i denna stund när industrisamhället råkat ut för sin baksmälla.”⁵

”Industrisamhällets baksmälla” beskrev Olof Palme i ett brev till Willy Brandt och Bruno Kreisky, där han vidareutvecklade sina tankar: ”Småningom har man emellertid blivit medveten om priset för tillväxten i form av utslagning av människor, miljöförstöring, väldiga strukturförändringar, på många håll växande sociala klyftor i teknikens och den ekonomiska maktkoncentrationens spår. Därtill kommer den accelerande inflationen [...]”, liksom de internationella problemen: ”att våra naturresurser är begränsade, att miljöförstörelsen och klimatologiska förändringar hotar de grundläggande betingelserna för mänskligt liv, att befolkningsproblemen och livsmedelsbrist kommer att bli allt värre.”⁶ Denna kris var i grunden ideologisk, menade Olof Palme, där de båda supermakterna, som representerade de två olika ideologiska systemen, inte kunde erbjuda några lösningar. Deras misslyckande betydde, att socialdemokratien i Europa med 50 miljoner väljare bakom sig, skulle kunna ta initiati-

³ 7411, 7461

⁴ 7449

⁵ 7458

⁶ 7402

vet. Förankrade hos folket, ”som fisken i vattnet”, skulle dess uppgift vara ”att samla människorna kring ett alternativ till en privat kapitalism och en byråkratisk statskapitalism av stalinistiskt märke”, utvecklade han temat inför SAP:s junikonferens Vår politik. ”Vi står friare mot den ensidiga tillväxtfilosofi som blivit kapitalismens och kommunismens kännemärke. Den demokratiska socialismens tradition är att ställa den enskilda människans sociala villkor, hennes relationer till andra och krav på gemenskap i centrum för samhällsarbetet. Den är att ställa krav på solidaritet, omsorg om varandra, strävan till samhörighet. Det är i dagens samhälle en god tradition.”⁷

⁷ 7418